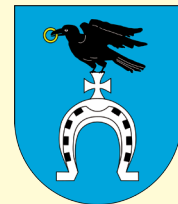

Przeгляд Wydarzeń

w gminie Ruda-Huta

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

PAŹDZIERNIK 2023 nr 3 (71)

ISSN 16897943

100% dofinansowanie dla ZUK w Rudzie-Hucie na gospodarkę wodno-ściekową

Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Rudzie-Hucie uzyskał dofinansowanie pokrywające 100% kosztów kwalifikowanych zadania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej. - str. 2.

Nowa atrakcja w gminie Ruda-Huta

Dzięki współpracy, w ramach Lokalnej Grupy Działania Poleska Dolina Bugu, przy boisku Orlik w Rudzie-Hucie została zainstalowana nowa, zewnętrzna kręgielnia. - str. 2.

Droga powiatowa oddana do użytkowania

Bardzo ważna inwestycja drogowa w centrum Rudy-Huty, ul. Wójtowicza, która jest drogą powiatową o nr 1825L już jest w pełni ukończona i oddana do użytkowania. - str. 3.

XIX Bolkowanie w Hnieszowie

20 sierpnia 2023 r. w Hnieszowie, po raz dziewiętnasty, Gmina Ruda-Huta obchodziła imieniny dębu Bolko, które w tym roku odbywały się pod hasłem „Folk pod dębem”. - str. 6.

Nowa atrakcja w gminie Ruda-Huta

Dzięki współpracy, w ramach Lokalnej Grupy Działania Poleska Dolina Bugu, przy boisku Orlik w Rudzie-Hucie została zainstalowana nowa, zewnętrzna kręgielnia.

W trakcie prac obecni byli: **Piotr Śliwa**, Wiceprezes Stowarzyszenia Poleska Dolina Bugu, **Kazimierz Smal**, Wójt Gminy Ruda-Huta, **Marta Drejewicz**, Dyrektor Biura LGD Stowarzyszenia „Poleska Dolina Bugu” oraz **Aneta Gaj**, specjalista ds. Administracji i Promocji.

Projekt o nazwie „Rekreacja i atrakcja” to efekt współpracy Stowarzyszenia „Poleska Dolina Bugu” oraz Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenia „Dolina Giełczwi” z siedzibą w Bystrzejowicach Drugich.

Celem projektu jest rozwijanie oferty turystyczno-rekreacyjnej ob-

szarów wiejskich poprzez utworzenie i promocję nowych, proekologicznych atrakcji oraz miejsc spędzania wolnego czasu dla mieszkańców i turystów.

Projekt został dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Poddziałania 19.3 „Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Zewnętrzna kręgielnia usytuowana bezpośrednio w centrum miejscowości obok kompleksu boisk oraz placów zabaw to miejsce, które zachęca mieszkańców do aktywnego spędzania czasu na świeżym powietrzu oraz budowania relacji.

Jarosław Walczuk

DRODZY MIESZKAŃCY!

Obowiązujące przepisy nakładają na Urząd Gminy Ruda-Huta obowiązek przeprowadzenia kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych (szamb) i osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków, a także posiadania zawartej umowy na wywóz nieczystości ciekłych z przedsiębiorcą posiadającym zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie gminy Ruda-Huta oraz dowodów uiszczenia opłat za te usługi. W przypadku zbiorników bezodpływowych (szamb) dowody opłat za ostatnie 12 miesięcy, natomiast w przypadku przydomowych oczyszczalni ścieków za ostatnie 24 miesiące.

Prosimy Państwa o współpracę i przedłożenie niezwłocznie niezbędnych dokumentów do Urzędu Gminy Ruda-Huta (Referat Rolnictwa Ochrony Środowiska i Gospodarki).

Krzysztof Lewczuk

Kierownik Referatu Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Gospodarki

Ogłoszenie!

Od października Gminny Ośrodek Kultury zaprasza do udziału w warsztatach:

- TANECZNYCH - TANIEC JAZZOWY (grupowe). Instruktor prowadzący Sabina Englot.
- FOTOGRAFICZNYCH (grupowe). Minimalny wiek uczestnika 10 lat. Instruktor prowadzący Robert Wróblewski.
- INSTRUMENTALNYCH (indywidualne). Instruktor prowadzący Marian Skiba.
- WOKALNYCH (grupowe). Minimalny wiek uczestnika 6 lat. Instruktor prowadzący Marian Skiba.
- FITNESS/CROSSFIT (grupowe). Instruktor prowadzący Martyna Dubij.

Zajęcia odbywają się w Hucie Kultury w wyznaczonych godzinach.

Szczegółowe informacje:

tel: 82 568 60 55 w godz. 11.30 - 18.00

www.gok.ruda-huta.pl

100% dofinansowanie dla ZUK w Rudzie-Hucie na gospodarke wodno-ściekową

Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Rudzie-Hucie uzyskał dofinansowanie pokrywające 100% kosztów kwalifikowanych zadania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.

Wniosek, który został złożony w ramach naboru, znalazł się na 15 miejscu w województwie na 130 złożonych wniosków. Dofinansowanie zostało przyznane jedynie dla najwyższej ocenionych 49 wniosków.

W ramach projektu zostaną wykonane następujące zadania:

1. Budowa oczyszczalni ścieków Qd max=5,7 m³ wraz z kanałami dopływowymi przy budynku Gminnego Centrum Sportu i Rekreacji w Rudce,

2. Przebudowa przepompowni ścieków i sieci kanalizacyjnej w m. Ruda-Huta, w tym przebudowa przepompowni oraz przebudowa sieci kanalizacji sanitarnej w Rudzie-Hucie,

3. Przebudowa stacji wodociągowej w Rudzie-Hucie, w ramach którego zostanie przebudowana elewacja budynku, dach, wnętrze stacji wodociągowej, wykonane zostaną roboty przy studniach głębinowych, roboty na zbiornikach oraz zostanie uruchomiona nowa technologia uzdatniania wody.

Wartość kosztorysowa całego projektu to 3 689 505,93zł.

Celem planowanej operacji jest poprawa jakości życia poprzez zapewnienie właściwych warunków sanitarnych dla mieszkańców, przedsiębiorców i turystów, zwiększenie dostępu do infrastruktury

oczyszczania ścieków, a także zapewnienie ochrony wód powierzchniowych przed ryzykiem skażenia bakteriologicznego i chemicznego. Dodatkowym celem operacji jest podniesienie poziomu oraz jakości usług w zakresie dostarczania wody pitnej na terenie gminy Ruda-Huta.

Inwestycja zostanie zrealizowana w roku 2024 dzięki dofinansowaniu na operacje typu „Gospodarka wodno-ściekowa” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszeniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Jarosław Walczuk

**Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich**

na lata 2014-2020

Droga powiatowa oddana do użytkowania

Bardzo ważna inwestycja drogowa w centrum Rudy-Huty, ul. Wójtowicza, która jest drogą powiatową o nr 1825L już jest w pełni ukończona i oddana do użytkowania.

15 września nastąpił odbiór końcowy inwestycji, w którym uczestniczyli: **Jarosław Walczuk**, Przewodniczący Rady Powiatu Chełmie, **Agnieszka Woszczewska**, Zastępca Wójta Gminy Ruda-Huta, **Marek Bedliński**, Dyrektor Wydziału Infrastruktury Starostwa Powiatowego w Chełmie, **Stefan Siemiak**, inspektor nadzoru przy udziale **Moniki Zwierzyńskiej-Surdel**, radnej Rady Gminy Ruda-Huta oraz wykonawcy, przedstawiciela firmy Zakład Budowlano-Drogowy DROG-MOST Łukasz Michalski Sp. z o.o.

Przebudowa drogi powiatowej obejmowała: przebudowę chodników, kanalizacji deszczowej, przejazdu kolejowego, zatok autobusowych oraz ułożenie dwóch warstw nawierzchni asfaltowej na odcinku 1480 m.

Ta inwestycja cieszy tym bardziej, że poprawia bezpieczeństwo dzieci uczęszczających do szkoły podstawowej, dzięki zainstalowanym barierkom oraz przejściom dla pieszych, zlokalizowanych w widocznym i bezpiecznym miejscu. Chodnik został przedłużony aż do stadionu LKS Hutnik, co poprawiło również wizerunek centrum miejscowości.

Inwestycja była możliwa dzięki pozyskaniu dofinansowania ze

środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w kwocie 1 645 702,00zł, wkładu własnego Gminy Ruda-Huta w kwocie 316 500,00zł oraz wkładu Powiatu Chełmskiego w kwocie 1 323 321,38 zł.

Jarosław Walczuk

Kolejne dofinansowanie dla gminy Ruda-Huta

Gmina Ruda-Huta pozyskała środki finansowe na prace konserwatorskie na zabytkowych dębach w parku podworskim w Hnieszowie.

Dęby „Bolko” i „Soliter” to dwa pomnikowe drzewa, które od wieków zdobią zabytkowy park podworski w Hnieszowie. Te majestatyczne dęby, o niezwykłych rozmiarach i urodzie, stanowią nie tylko dumę gminy, ale także przyciągają turystów z Polski i zagranicy.

Dąb „Bolko” wyróżniony został tytułem Drzewo Roku 2015 oraz zajął IV miejsce w konkursie Europejskie Drzewo Roku 2016. Jego obwód wynosi imponujące 874 cm, rzut korony sięga 34 m, a wysokość to 25,2 m.

Jednak pomimo swojej potęgi, dąb „Bolko” wymaga interwencji i prac konserwatorskich, aby zachować go dla przyszłych pokoleń.

W ramach projektu planowane są do wykonania m.in. wymiana wiązania dynamicznego głównego przewodnika, cięcia pielęgnacyjne

w koronie, prace konserwatorskie przy ubytkach, nawożenie organiczne oraz wykonanie ogrodzenia wokół drzewa.

Dąb „Soliter,” również potrzebuje pilnej pomocy. Obwód tego drzewa wynosi 365 cm, rzut korony to 20 m, a wysokość 21 m. Niestety, z powodu braku środków finansowych, na dębice „Soliter” nie przeprowadzano dotychczas zabiegów pielęgnacyjnych. Tym bardziej cieszy fakt dofinansowania również prac na tym drzewie pomnikowym.

Zaplanowane prace obejmują m.in. wzmocnienie przewodnika, prace pielęgnacyjne w koronie drzewa oraz wykonanie drenażu.

Pozyskane dofinansowanie z Rządowego Programu Ochrony Zabytków to 117 000,00 zł czyli 98% kosztów całego przedsięwzięcia. Przyczyni się ono do zachowania tych niezwykłych zabytków przyrody, które stanowią część naszego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego dla następnych pokoleń, abyśmy mogli cieszyć się pięknem tych drzew i całego parku przez wiele lat.

Jarosław Walczuk

Inauguracja roku szkolnego 2023/2024

Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego 2023/2024 odbyło się 4 września 2023 r. przed budynkiem Szkoły Podstawowej w Rudzie-Hucie.

Na powitanie, uczniowie klasy 3 pod opieką **Bożeny Nowosad**, zaśpiewali piosenkę „Witaj nasza dobra szkoło”. Następnie uczennica **Faustyna Opolska**, przewodnicząca Samorządu Uczniowskiego, przeprowadziła apel rozpoczynający rok szkolny.

Po wprowadzeniu sztandaru oraz odśpiewaniu hymnu, dyrektor **Adam Marszałuk** powitał wszystkich zgromadzonych i złożył życzenia na nadchodzący rok szkolny. Do życzeń dołączyli się: **Kazimierz Smal**, Wójt Gminy Ruda-Huta oraz **Anna Nadolska**, przewodnicząca Rady Rodziców.

Uczennica **Patrycja Zawisłańska** przybliżyła wydarzenia wybuchu II wojny światowej.

Na zakończenie, dla umilenia powrotu do szkoły, uczniowie **Adam Hamulczuk** oraz **Dagmara Gubanow**, zaprezentowali wiersze o szkole a **Julia Panasiuk** wraz z uczniami klasy trzeciej zaśpiewali piosenkę: „Zachwyca nas Polska”.

Agnieszka Suszczyk

Wyżyna Teatralna „Miejscem z klimatem”

Ogólnopolski Festiwal Teatrów i Monodramistów Wyżyna Teatralna został laureatem pierwszej edycji konkursu „Miejsce z klimatem”.

Jest to wyróżnienie przyznawanego podmiotom, instytucjom i wydarzeniom, które wpisują się w założenia marki Nadbużański Park Klimatyczny (Klimatyczny Bug), a swoją działalnością wspierają pracę na rzecz promocji regionu nadbużańskiego.

Uroczysta gala nadania tytułów odbyła się w czwartek, 14 września 2023 roku w Chełmskiej Bibliotece Pauliny Orsetti w Chełmie. Statuetkę oraz dyplom odebrał **Marcin Woszczewski**, Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Rudzie-Hucie. Gminę reprezentowała delegacja w składzie: **Kazimierz Smal**, Wójt Gminy Ruda-Huta, **Agnieszka Woszczewska**, Zastępca Wójta Gminy Ruda-Huta oraz **Marcin Nawrocki**, pracownik GOK w Rudzie-Hucie.

Marcin Woszczewski

Narodowe Czytanie „Nad Niemnem”

12 września 2023 r. w sali widowiskowej Huty Kultury odbyło się Narodowe Czytanie „Nad Niemnem” Elizy Orzeszkowej.

Przed zaproszonymi gośćmi, mieszkańcami gminy Ruda-Huta, uczniami i nauczycielami Szkoły Podstawowej w Rudzie-Hucie wystąpili: **Maria Borowska** jako narrator, **Anna Nadolska** w roli Marty Korczyńskiej, **Monika Różańska** jako Justyna Orzelska, **Roman Czwaliński** - Jan Bohatyrowicz, **Antoni Franecki** - Anzelm Bohatyrowicz, **Parobek i Kirło**, **Andrzej Niemiec** - Benedykt Korczyński oraz **Łukasz Dziaduk** - Witold Korczyński. Wyboru scen z książki dokonał **Sławomir Żyłka** z GOK-u w Ulanie Majoracie i przekazał na rzecz Narodowego Czytania w Rudzie-Hucie. Czytane sceny stanowiły przekrój całej powieści, aby przekazać odbiorcom najważniejsze wątki. Całość dopełniała muzyka z filmu „Nad Niemnem” oraz piosenka Czerwonych Gitar „Niebo z moich stron”. Scenografię stanowiły elementy dawnej wsi: płoty, drewniany mostek, plecione koszyki i dzbany, kwitnąca nawłóć.

Powieść po raz pierwszy ukazała się w odcinkach w „Tygodniku Ilustrowanym” w 1887 r. na zamówienie redaktora naczelnego **Mariana Gawalewicza**. Głównym tematem miał być konflikt pokoleniowy jak i społeczny oraz spór pomiędzy postawą romantyczną a programem pozytywistycznym. Na kształt powieści wpłynęły również ówczesne wydarzenia polityczno – historyczne. Carskie reformy uwłaszczenio-

we, nadające chłopom „autonomię” i pozorną swobodę działania, które przyczyniły się do rozwarstwienia społeczeństwa polskiego.

Główny wątek utworu stanowi rodząca się między Justyną Orzelską a Janem Bohatyrowiczem miłość, zaś losy samych bohaterów kształtują się pod wpływem klęski powstania styczniowego.

Marta Kordas

Dzień Patrona Szkoły Podstawowej w Rudzie-Hucie

25 września 2023 r. w Szkole Podstawowej im. por. Zbigniewa. Twardego ps. „Trzask” w Rudzie-Hucie był dniem uroczystych obchodów Dnia Patrona Szkoły Podstawowej.

Uroczystości rozpoczęto uczestnictwem we mszy świętej w kościele parafialnym. Następnie społeczność szkolna wraz z opiekunami oraz gośćmi udała się do szkoły na uroczystą akademię.

W uroczystościach zaprezentowano pocztę sztandarową Chełmskiego Środowiska Żołnierzy 27 Wołyńskiej Dywizji Armii Krajowej oraz Szkoły Podstawowej im. por. Zbigniewa Twardego ps. „Trzask” w Rudzie-Hucie.

Wśród zaproszonych gości przybyli: **Agnieszka Woszczewska**, Za-

stępcę Wójta Gminy Ruda-Huta, **Stanisław Łukaszewski**, Wiceprezes Zarządu Chełmskiego Środowiska Żołnierzy 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej z żoną Aliną, **Marian Juściński**, **Jarosław Walczuk**, Przewodniczący Rady Powiatu w Chełmie, ks. kanonik **Aleksander Tabaka**, Proboszcza Parafii w Rudzie-Hucie.

Podczas uroczystej akademii Stanisław Łukaszewski przekazał na ręce dyrektora Adama Marszałuka rodzinny skarb, jakim była oryginalna opaska jego ojca - żołnierza 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej, **Józefa Łukaszewskiego** ps. „Czajka”, urodzonego 20 kwietnia 1921 r., zmarłego 26 czerwca 2019 r.

Przedstawiona historia, poezja i piosenki przeniosły uczestników w lata wojenne, przedstawiła żołnierski los i wartości, jakimi kierowali się bohaterowie tamtych czasów. Część artystyczno-wokalną zaprezentowali uczniowie kl. ósmej i siódmej pod opieką **Małgorzaty Suchań** oraz uczniowie kl. drugiej pod opieką **Barbary Mikołajczyk**.

Uroczystość była okazją do podsumowania literackiego konkursu o patronie szkoły. W szkolnym konkursie literackim zwycięzcami zostali: w I kategorii wiekowej klasy 3-4 - 1 miejsce zajęła **Maja Kozłowska** kl. 4b, 2 miejsce **Julia Panasiuk** kl. 3, 3 miejsce **Klara Dąbrowska** kl. 4a. W II kategorii wiekowej klasy 5-8 - 1 miejsce zajął **Igor Psuja**, 2 miejsce **Ewelina Dąbrowska** kl. 8, 3 miejsce **Sebastian Pannas** kl. 6b.

Po wręczeniu nagród przez dyrektora szkoły i **Iżę Mazurkiewicz**, **Igor Psuja** i **Maja Kozłowska** zaprezentowali swoje wiersze.

Małgorzata Suchań

Powiatowy Dzień Konia Zimnokrwistego

9 lipca 2023 r. w Żalinie-Kolonii odbył się V Przegląd Hodowlany Koni Zimnokrwistych połączony z Końlimpiadą dla dzieci w ramach Powiatowego Dnia Konia Zimnokrwistego.

28 hodowców z całego województwa lubelskiego zaprezentowało 35 klaczy i ogierów rasy polski koń zimnokrwisty, odmian sokólskiej i sztumskiej oraz ardenów z pełnym rodowodem. Żaliński przegląd przyciągnął liczne grono miłośników i sympatyków tych masywnych zwierząt oraz rodzin z dziećmi, którzy z zainteresowaniem podziwiali prezentowane konie.

Komisja w składzie: **Andrzej Kosior**, kierownik ds. hodowlanych Lubelskiego Związku Hodowców Koni (przewodniczący), **Tomasz Dobek**, gł. specjalista ds. hodowli koni LZHK, **Bartłomiej Skiba**, specjalista ds. hodowli koni LZHK, oceniała budowę zewnętrzną (typ, pokrój, nogi i kopyta) oraz chód (stęp oraz kłus) koni i przyznała następujące miejsca w trzech klasach: ogiery roczne i dwuletnie 1. Czempion og. FILOS (po ELAN DE GIBARLET od FALA), hodowca **Jan Sadłowski** z Hańska, właściciel **Tomasz Lipiec** z Władysławowa, ocena 40,0. 2. Wiceczempion og. IGON KS (po PORTER od IGA), hodowca **Konrad Stanisławek** z Hańska, właściciel **Marek Myszcza** z Dorohuska, ocena 39,8. 3. II Wiceczempion og. LOTANDO WS, hodowca **Wojciech Skiba** z Kramarzyn, właściciel **Patryk Gajos** z Łuszczowa Drugiego, ocena 38,5. Klacze roczne 1. Czempion kl. FLORA WF (po DSK DE GIBARLET

od FEMINA), hodowca i właściciel **Władysław Feręs** z Liszna-Kol., ocena 38,5. 2. Wiceczempion kl. BUKLA (po WISMIN od BETA), hodowca i właściciel **Marek Izynski** z Hopkich, ocena 38,1. 3. II Wiceczempion kl. SAMBA OD (po ARISTON od SAGA) hodowca i właściciel **Dariusz Ogórek** z Wolicy, ocena 37,3. Klacze dwuletnie: 1. Czempion kl. WIRKA WF (po BLUSAL od WERA), hodowca Władysław Feręs z Liszna-Kol., właściciel **Rafał Grzegorzczak** z Łuszczowa Drugiego, ocena 39,7. 2. Wiceczempion kl. JULY, hodowca i właściciel **Robert Tulej** z Oseredka, ocena 39,5. 3. II Wiceczempion kl. AKTYWA (po OLANDO SWDB od AMANDA), hodowca **Witold Świątek-Brzeziński** z Brzeźna Szlachckiego, właściciel **Patryk Gajos** z Łuszczowa Drugiego, ocena 39,1.

Nagrody z ramienia organizatorów wręczali: Prezes Lubelskiego Związku Hodowców Koni **Henryk Sobiechowski**, Prezes Terenowego Koła Hodowców Koni w Chełmie **Jarosław Dąbrowski** i Wójt Gminy Ruda-Huta **Kazimierz Smal**.

Głosami publiczności najlepszym koniem przeglądu została klacz Mika. W nagrodę jej właściciel Jarosław Dąbrowski otrzymał Puchar Starosty Chełmskiego. Puchar Wójta Gminy Ruda-Huta dla najmłodszego hodowcy przeglądu otrzymał **Marcin Wawron**.

Dla najmłodszych uczestników Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie przygotował Końlimpiadę z ciekawymi grami i zabawami. Nagrody dla dzieci ufundowało Starostwo Powiatowe w Chełmie.

Uczestnicy przeglądu mogli posłuchać zespołów CudaWianki z Dorohuska i Akord z Rudy-Huty.

Paulina Mierzicka

XIX Bolkowanie w Hnieszowie

20 sierpnia 2023 r. w Hnieszowie po raz dziewiętnasty gmina Ruda-Huta obchodziła imieniny dębu Bolko, które w tym roku odbywały się pod hasłem „Folk pod dębem”.

Tegoroczna edycja Bolkowania przyjęła formę rodzinnego pikniku, wypełnionego zabawami i konkursami, takimi jak: zawody wędkarskie, turniej strzelecki, konkurencje sportowe dla dzieci i młodzieży, konkurs kulinarny „Nadbużańska Akademia Smaku”, konkurs na aranżację koca piknikowego „Odpocznij w cieniu legendy” oraz rajdy rowerowe, więc każdy uczestnik, bez względu na wiek, mógł znaleźć coś dla siebie. Ponadto wszystkim wydarzeniom towarzyszyły występy artystyczne.

Wójt Gminy Ruda-Huta **Kazimierz Smal** przywitał licznie przybyłych gości oraz oficjalnie rozpoczął XIX Bolkowanie. Podczas uroczystości sprawdzono ile osób zmieści się w obwodzie pnia dębu Bolko – było to 60 osób. Przed publicznością wystąpiła Maciejowa Kapela, która prezentuje głównie utwory starej Warszawy i Lwowa. Następnie zaprezentowały się zespoły Akord i Bokoryna. Wystąpiły również **Galina Cebula** i **Yolana Nowistka** z Ukrainy.

Uczestnicy Bolkowania chętnie odwiedzali stoiska prezentujące lokalne wydawnictwa, rękodzieło ludowe i oferujące różnorodne produkty regionalne. Ze względu na trudne warunki pogodowe uroczystości odbyły się w nieco skromniejszej odświeżeniu niż zaplanowano.

W zawodach wędkarskich o Puchar Wójta Gminy Ruda-Huta wystartowało 22 zawodników. Po dokładnym zważeniu złowionych ryb komisja sędziowska ustaliła wyniki: I miejsce - **Zdzisław Kamyszek** - 5760 g, II miejsce - **Andrzej Nafalski** - 3700 g, III miejsce - **Sylwester Grel** - 3390 g, IV miejsce - **Piotr Sawicki** - 2315 g, V miejsce - **Marek Kamyszek** - 2175 g. Największą rybę złowił Zdzisław Kamyszek, leszcza o wadze 1550 g. Zdzisław Kamyszek w nagrodę otrzymał puchar Wójta Gminy Ruda-Huta, dyplom oraz nagrodę rzeczową, natomiast pozostali zawodnicy otrzymali dyplomy i nagrody rzeczowe. W sumie złowiono 36,600 kg ryb. Puchary, dyplomy, nagrody rzeczowe i upominki wręczył wójt Kazimierz Smal i przewodniczący Rady Powiatu w Chełmie **Jarosław Walczuk**. Po uhonorowaniu zawodników, tradycyjnie wszystkich uczestników zaproszono na kiełbaszkę z ogniska.

W Nadbużańskiej Akademii Smaku komisja konkursowa w składzie: **Dorota Bezler, Dorota Sawicka, Barbara Humeniuk** i **Justyna Kula**, po ocenie potraw pod względem smaku, estetyki podania, zgodności z tradycjami kulinarnymi, przyznała nagrody w poszczególnych kategoriach: produkty pochodzenia zwierzęcego - I miejsce **Beata Szalewicz** za skrzydełka faszerowane z darami lasu, II miejsce **Zofia Paradowska** za symfonię mielonych. Produkt pochodzenia roślinnego - I miejsce **Anna Szalewicz** za słodki zawrót głowy, czyli kosz pełen drożdżówek, II miejsce **Krystyna Dziaduk** za pierogi z kaszą, III miejsce **Elżbieta Toporowska** za sernik pod chmurką i **Marta Śliwińska** za chleb swojski. Wyróżnienie otrzymała **Krystyna Cwir** za pierogi ciap kapusta. Nagrody wręczyli: starosta chełmski **Piotr Deniszczyk**, wójt Kazimierz Smal i przewodniczący Jarosław Walczuk. Nagrody finansowe zwycięzcom Nadbużańskiej Akademii Smaku ufundowało Starostwo Powiatowe w Chełmie.

Do konkursu aranżacji koca piknikowego „Odpocznij w cieniu legendy”, zorganizowanego przez Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie, zgłosiło się 5 osób. Po obradach komisja w składzie: **Agnieszka**

Woszczewska, Agata Olichwier i **Piotr Śliwa** ustaliła wyniki: I m-ce **Viktoria Trambovetska** - talon o wartości 500,00 zł, II m-ce **Magdalena Pikula** - talon o wartości 300,00 zł, III m-ce **Izabela Jankowska-Małaszuk** - talon o wartości 200,00 zł. Nagrody wręczyli: przewodniczący **Jarosław Walczuk**, przewodniczący Rady Gminy Ruda-Huta **Piotr Śliwa** oraz sołtys sołectwa Hnieszów **Agata Olichwier**. Nagrody ufundował Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie.

Do Turnieju Strzeleckiego zorganizowanego przez: Stowarzyszenie Miłośników Gminy Ruda-Huta, Ligę Obrony Kraju, Gminę Ruda-Huta oraz Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie, zgłosiło się 32 osoby. Turniej został przeprowadzony w trzech kategoriach wiekowych. Wyniki ukształtowały się następująco: kat. młodzieży (do 16 roku ży-

cia), zgłosiło się 8 osób: I m-ce **Gabriel Kopiel**, II m-ce **Zbigniew Laśkowski**, III m-ce **Aleksander Tomala**. Kat. kobiet, zgłosiło się 8 osób: I m-ce **Ewa Zwierzyńska**, II m-ce **Monika Zembrzycka**, III m-ce **Jolanta Kotlińska**. Kat. mężczyzn zgłosiło się 16 osób: I m-ce **Piotr Śliwa**, II m-ce **Jarosław Kociubowski**, III m-ce **Zbigniew Kortatynski**.

Turniej sędziowali **Leszek Ligaj** i **Leszek Walczuk**. Nagrody ufundowało Stowarzyszenie Miłośników Gminy Ruda-Huta.

Konkurencje sportowe dla dzieci i młodzieży zorganizowali: Stowarzyszenie Miłośników Gminy Ruda-Huta, Szkoła Podstawowa w Rudzie-Hucie, Gmina Ruda-Huta oraz Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie rozgrywane były w dwóch kategoriach wiekowych. Kategoria 6-8 lat: w biegu z papierowym talerzykiem i pięćką (albo rakiętką z pięćką) uczestniczyło 4 dzieci - I m-ce **Róża Walczuk**, II m-ce **Denys Zhortiak**, III m-ce **Klara Psuja**. W rzucie woreczkiem do celu (obręczy) brało udział 5 dzieci - I m-ce **Adam Gedynacz**, II m-ce **Róża Walczuk**, III m-ce **Denys Zhortiak**. W skokach na skakance (kto najdłużej) uczestniczyło 6 dzieci - I m-ce **Klara Psuja**, II m-ce **Róża Walczuk**, III m-ce **Samuel Jurczuk**. Do konkurencji skoki w workach pomiędzy pachołkami zgłosiło się 6 uczestników - I m-ce **Róża Walczuk**, II m-ce **Klara Psuja**, III m-ce **Samuel Jurczuk**. W konkurencji zbieranie żołądki na czas 5 minut brało udział 5 dzieci - I m-ce **Kacper Lewandowski**, II m-ce **Klara Psuja**, III m-ce **Samuel Jurczuk**. Kategoria 9-12 lat: biegu z balonem na talerzyku brało udział 14 dzieci - I m-ce **Wiktoria Walczuk**, II m-ce **Aleksander Tomala**, III m-ce **Igor Psuja**.

W konkurencji miarka w oku uczestniczyło 14 dzieci – I m-ce Aleksander Tomala, II m-ce **Wiktor Książek**, III m-ce Igor Psuja. W rzucie piłeczką ping-pongową do słoika brało udział 14 dzieci – I m-ce **Jakub Borodej**, II m-ce Wiktoria Walczuk, III m-ce Wiktor Książek. W skoku w dal z miejsca brało udział 13 dzieci – I m-ce Wiktoria Walczuk, II m-ce Aleksander Tomala, III m-ce Igor Psuja. W skokach na skakance 30 sekund uczestniczyło 13 dzieci: I m-ce Wiktoria Walczuk, II m-ce Izabela Tomala, III m-ce Wiktor Książek. Rozgrywki sędziowali: **Agnieszka Suszczyk, Małgorzata Suchań i Bożena Nowosad**. Nagrody ufundowało Stowarzyszenie Miłośników Gminy Ruda-Huta.

Na zakończenie uroczystości imieninowych dębu Bolko „Bolkowa-

nie” koncertowała „Kapela Kataryna” z Pokrówki. Publiczność świetnie bawiła się przy znanych przebojach kapeli.

Realizacja projektu pt.: „Folk pod dębem” miała miejsce w parku podworskim w Hniszowie pod dębem „Bolko” podczas uroczystości imieninowych dębu Bolko „Bolkowanie”. Zadanie sfinansowane ze środków Starostwa Powiatowego w Chełmie.

XIX uroczystości imieninowe dębu Bolko - Bolkowanie „Folk pod dębem” są objęte Honorowym Patronatem Marszałka Województwa Lubelskiego i Starosty Chełmskiego.

Iwona Matejuk

Leśniczówka Dzieciom

26 sierpnia 2023 r. odbył się w Leśniczówce piknik rodzinny „Leśniczówka Dzieciom”.

Organizatorzy imprezy zapewnili dla wszystkich uczestników mnóstwo atrakcji. Taki Wodzirej przygotował całą oprawę artystyczną. Wspaniałe i różnorodne zabawy oraz konkursy skierowane były do całych rodzin. Malowanie twarzy, przejazd kucykiem, dmuchany płac zabaw, wata cukrowa, popcorn oraz słodkości dla najmłodszych to tylko niektóre spośród licznych niespodzianek. Niewątpliwą uciechę sprawił również **Grzegorz Misiec**, prowadzący wraz z żoną Barbarą gospodarstwo rolne w Leśniczówce, który woził dzieci nowoczesnym ciągnikiem „New Holland”.

Niezapomnianych wrażeń dostarczyli goście ze Stowarzyszenia Motocyklistów Chełmskich Niedźwiedzie Wschodu, przewożąc na swoich motocyklach wszystkich chętnych. Kulminacyjnym punktem imprezy okazała się zabawa w pianie, która dostarczyła wiele radości zarówno małym jak i dużym.

Strażacy z OSP Żalin, OSP Ruda i OSP Leśniczówka nie tylko dbali o bezpieczeństwo uczestników, ale także przygotowali bardzo radośną konkurencję.

Panie ze Spółdzielni Socjalnej w Rudzie Hucie „Domowe Smaki” uraczyły wszystkich pysznymi potrawami regionalnymi.

Piknik nie mógłby się odbyć bez wsparcia finansowego i życzliwości sponsorów: Wójta Gminy Ruda-Huta **Kazimierza Smala**, Starosty Chełmskiego **Piotra Deniszcuka**, Przewodniczącego Rady Powiatu

w Chełmie **Jarostawa Walczuka**, Zakładu Usług Komunalnych w Rudzie-Hucie, Gminnego Ośrodka Kultury w Rudzie-Hucie, Cemex Polska Sp. z o. o. w Chełmie, Grupy Azoty Puławy, Chełmskiego Parku Wodnego, Art. Mas Export-Import **Jacek Bińczyk & Wojciech Bińczyk** Sp. k. Radom, **Piotra Haratyma** Optyk-Optometrysta Chełm, BHMeble Srebrzyszcze, TopBud-Plus Rudka s.c. Lipczyńscy, Rolmax - Sprzedaż maszyn oraz części do maszyn rolniczych Świdnik, Banku Spółdzielczego w Sawinie Oddział w Rudzie-Hucie, Aqua East Polska Sp. z o.o. w Rudzie-Hucie, **Łukasza Skibińskiego** Usługi Budowlane -Roboty Ziemne, Chełmskiego Centrum Kominarstwa Sp. z o. o., Sklepu „Jedyny Taki” w Leśniczówce, Spółdzielni Mleczarskiej „Bieluch”, Spółdzielni Socjalnej „Domowe Smaki” w Rudzie-Hucie, „Frutimar” Hurtownia Owoców i Warzyw w Chełmie, Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Chełmie, mieszkańców Leśniczówki.

Ryszard Sosiński

Lato z GOK-iem

W lipcu i sierpniu 2023 r. Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie realizował program „Lato z GOK-iem 2023” dla dzieci i młodzieży.

3 lipca 2023 r. zorganizowano rajd rowerowy dla dzieci i młodzieży. Trasa rajdu liczyła 33 km. Uczestnicy wystartowali z Rudy-Huty przez Chromówkę, Żalin następnie przez Świerże, Hniszów do Rudki. W Żalinie zwiedzili wiatrak Koźlak. W Świerżach oprowadzał i opowiadał historię tej miejscowości lokalny rzeźbiarz, społecznik **Andrzej Suchocki**. Potem wszyscy zwiedzili zespół dworsko-parkowy, pozostałości po pałacu oraz piękną aleję grabową. W Hniszowie odwiedzili dąb Bolko. Miejscem docelowym było Centrum Kultury i Rekreacji w Rudce, gdzie odbyło się ognisko integracyjne. W rajdzie rowerowym uczestniczyło 30 osób, a najmłodszy uczestnik miał po 9 lat. Wszyscy wrócili zmęczeni, ale dumni z pokonanej trasy rowerowej.

5 lipca 2023 r. w Hucie Kultury odbyły się warsztaty garncarskie. Tym razem uczestnicy organoleptycznie zapoznali się z gliną. Pod okiem instruktora **Edyty Śnieg** warsztatowicze postawili pierwsze kroki w tworzeniu przedmiotów z gliny. Było twórczo, wesoło i kreatywnie. Część prac uczestników warsztatów rzeźbiarskich można było podziwiać w parku przy ulicy Nadrzecznej. W warsztatach wzięło udział 24 uczestników.

11 lipca 2023 r. w Hucie Kultury odbył się konkurs plastyczny „Jestem asertywny, nie jestem uzależniony”. Podczas warsztatów plastycznych dzieci miały za zadanie wykonać plakat na temat przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, tytoniu, środków psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych. Warsztaty zostały przeprowadzone pod opieką instruktorki Gminnego Ośrodka Kultury w Rudzie-Hucie. W spotkaniu wzięło udział 40 dzieci.

18 lipca 2023 r. Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie zorganizował wycieczkę do Mandorii, największego całorocznego parku rozrywki w Polsce, pełnego atrakcji pod dachem. Jest to tematyczny park rozrywki w miejscowości Rzgów w województwie łódzkim. Tematyka parku jest oparta o europejskie miasta handlowe z epoki renesansu. Pierwszym punktem wycieczki były warsztaty „Magia minerałów”, prowadzone przez animatora i zakończone poszukiwaniem minerałów. Każdy z uczestników warsztatów otrzymał pamiątkowy minerał. Wycieczkowicze udali się do poszczególnych stref z atrakcjami dla dzieci i dorosłych: karuzele, roller coastery, rowerki wodne, zjeżdźalnie, kolejki górskie, wielkie karuzele, zjeżdźalnie czy olbrzymi małpi gaj. Następnym punktem programu wycieczki były warsztaty „Historia pieniądza”. Animatorka w stroju z epoki renesansu opowiadała o powstaniu środka płatniczego jakim była moneta. Na zakończenie

wszyscy wybili samodzielnie własną monetę. Beztroska zabawa trwała ponad 6 godzin, podczas której wróciły do wszystkich czasy beztroskiego dzieciństwa. Następnie zjedli wspólnie pyszny obiad w klimatycznej restauracji.

26 lipca 2023 r. w Hucie Kultury odbyło się spotkanie z przedstawicielem Komendy Miejskiej Policji w Chełmie, którego celem było przeprowadzenie akcji profilaktycznej. Podczas spotkania poruszone zostały zagadnienia związane z profilaktyką behawioralną oraz problem uzależnień wśród dzieci i młodzieży w okresie wakacji. Po prelekcji przeprowadzonej przez **Katarzynę Kaszubę** został odczytany protokół z konkursu plastycznego pt.: „Jestem asertywny, nie jestem uzależniony” oraz wręczono nagrody dla jego uczestników. Podczas spotkania można było obejrzyć wystawę prac konkursowych, którą przygotował Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie.

Konkurs został przeprowadzony w dwóch kategoriach wiekowych: 6-9 lat, 10-15 lat. W konkursie wzięło udział 40 dzieci. W kategorii wiekowej 6-9 lat wzięło udział 14 uczestników, w kategorii wiekowej 10-15 lat wzięło udział 26 uczestników. Komisja konkursowa w składzie: **Marta Hamelczuk** – przewodnicząca, **Piotr Śliwa**, **Ewa Małyga** przyznała nagrody. Kat. 6 - 9 lat: I miejsce **Maja Dziechciaruk**, II miejsce **Julia Surowska**, III miejsce **Mateusz Sitarz**. Kat. 10-15 lat: I miejsce **Ewelina Dąbrowska**, II miejsce **Paweł Niedzwiecki**, III miejsce **Witalina Nowitska**.

9 sierpnia 2023 r. w ramach konkursu plastycznego „Jestem asertywny, nie jestem uzależniony”, zorganizowano wyjazd dla 40 uczestników konkursu plastycznego do Parku Rozrywki i Edukacji „Farma Iluzji” pod Trojanowem. Podczas wyjazdu była moc i energia. Oprócz zabawy zapewniono pyszny obiad w miejscowej restauracji.

23 sierpnia 2023 r. w Hucie Kultury odbyły się warsztaty z cyklu „Zrób to Sam”. Tym razem odbyły się warsztaty kulinarne pod hasłem „Kuchnia włoska”. Instruktorki przygotowały ciasto na oryginalną włoską pizzę. Wszyscy uczestnicy warsztatów mieli za zadanie przygotować produkty, z których wykonali swoją własną pizzę z ulubionymi dodatkami. Warsztaty przeprowadziły instruktorki z Gminnego Ośrodka Kultury przy pomocy rodziców. Było pracowicie i smacznie. W działaniu wzięło udział 19 osób.

Lato z GOK-iem 2023 zostało sfinansowane z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 oraz projektu Gminy Ruda-Huta pt.: „Sport i rekreacja na wakacjach”.

II miejsce Bokoryny

2 lipca 2023 r. zespół „Bokoryna” z Żalina zajął II miejsce w dziewiątej edycji Międzynarodowego Festiwalu Ludowego „Łączy Nas Kultura”, który był przeprowadzony w Łopienniku Nadrzecznym.

Tego dnia na scenie zaprezentowało się 17 zespołów śpiewaczych, 5 kapel ludowych i 17 solistów.

Wykonawców oceniała komisja konkursowa w składzie: **Artur Sępoch** (przewodniczący), **Beata Wolanin**, **Tadeusz Kiciński** i **Jerzy Żuk**. „Bokoryna” w kategorii kapele ludowe zaprezentowała dwa utwory: „Cyganecki” oraz „Hosadyna”.

W festiwalu gminę Ruda-Huta reprezentował także zespół „Akord” z Rudy-Huty.

Iwona Borodej

XVIII Wakacyjny Turniej Dzikich Drużyn w Piłce Nożnej o Puchar Wójta Gminy Ruda-Huta

16 lipca 2023 r. na boisku „Orlik” w Rudzie-Hucie 12 drużyn piłkarskich konkurowało w XVIII Wakacyjnym Turnieju Dzikich Drużyn w Piłce Nożnej o Puchar Wójta Gminy Ruda-Huta.

W kategorii wiekowej do 16 lat (junior) wyniki ukształtowały się następująco: 1. miejsce i Puchar Wójta Gminy Ruda-Huta RKS Zakole Dorohusk, 2. miejsce Atomówki Ruda-Huta, 3. miejsce Szczypiorki Ruda-Huta

Tytuł króla strzelców otrzymał **Eryk Gołębiowski** grający w drużynie RKS Zakole, który w trakcie turnieju 12 razy umieścił piłkę w bramce. Tytuł za odwagę złote medale otrzymała najmłodsza drużyna turnieju Bambiki Ruda-Huta. Tytuł za wytrzymałość przypadł drużynie Leniwce. Tytuł najlepszy bramkarz otrzymali **Bartek Oworus**, grający w drużynie Szczypiorki Ruda-Huta i **Bartek Sawiń** grający w drużynie Atomówki Ruda-Huta. Najlepszym zawodnikiem został **Damian Woźnicki** grający w drużynie Atomówki Ruda-Huta.

W kategorii wiekowej od 17 lat (senior) wyniki ukształtowały się następująco: 1. miejsce i Puchar Wójta Gminy Ruda-Huta Furioza Ruda-

-Huta, 2. miejsce FL Ostre Pługi Ruda, 3. miejsce Rutyniarze Ruda-Huta.

Tytuł Króla Strzelców otrzymał **Paweł Mazur**, grający w drużynie Furioza Ruda-Huta, który w trakcie turnieju 11 razy umieścił piłkę w bramce. Tytuł najlepszego bramkarza przypadł **Łukaszowi Haftaniukowi**. Najlepszymi zawodnikami zostali **Dawid Skóra** grający w drużynie FC Ostre Pługi Ruda i **Sebastian Grzeluk** grający w drużynie Chillwagon Sawin. Rozgrywki sędziowali **Krzysztof Czerniakiewicz** i **Jakub Czerniakiewicz**. Nagrody i puchary wręczyli: Zastępca Wójta Gminy Ruda-Huta **Agnieszka Woszczewska**, Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Rudzie-Hucie **Marcin Woszczewski** i Prezes Stowarzyszenia LKS Hutnik Ruda-Huta **Krzysztof Czerniakiewicz**.

Turniej zorganizowany został przez Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie oraz LKS Hutnik Ruda-Huta. Nagrody w turnieju ufundowali Stowarzyszenie Miłośników Gminy Ruda-Huta i Gminny Ośrodek Kultury. Nagrodę specjalną w postaci banknotu o wartości 50 zł ufundowało Stowarzyszenie LKS Hutnik i wylosował **Max Śliwiński**. W losowaniu nagrody specjalnej mogli wziąć udział młodszy uczestnicy turnieju.

Iwona Matejka

ECHA DZIEJÓW:

Starania o budowę kościoła przed I wojną światową. Cz. 1.

W kronice parafii Ruda-Huta¹ zapisano: *Mieszkańcy tutejszych okolic a obecnej parafii w Rudzie Hucie, już od dawna czynili starania i zabiegi o powstaniu parafii i zbudowanie kościoła. Działo się to za czasów niewoli rosyjskiej moskiewskiej. Na terenie Podlasia i Chełmszczyzny w szczególniejszy sposób było prześladowanie Kościoła Rz. Katolickiego i Polakości; zaborcy rusyfikowali tutejsze tereny zmuszali na prawosławie a więc do wyrzeczenia się Rz. Kat, budowali bardzo liczne cerkwie i kaplice prawosławne, a temsamem utrudniali powstawanie parafii i Kościołów Rz. Kat. i szkół polskich.*

Przed utworzeniem parafii w Rudzie-Hucie rzymscy katolicy z tego terenu mieli najbliższy kościół w Uhrusku pw. św. Jana Chrzciciela i należeli do tej parafii w diecezji podlaskiej (siedleckiej), zwanej też janowską. Przez setki lat korzystali z posług księży w Uhrusku. Tam zawierali śluby, chrzcili dzieci. Na tamtejszym cmentarzu rzymskokatolickim grzebali swoich zmarłych. Obecnie parafia ta jest sąsiednią, należąca do diecezji siedleckiej.

Sąsiednią też parafią, ale w diecezji lubelskiej, była i jest parafia w byłym mieście Świerże. Znajduje się tam kościół pw. św. św. Piotra i Pawła. Parafia od kilku lat ma dwa odległe od siebie cmentarze grzebalne. Odległość między Rudą-Hutą a Świerżami – dość znaczna - 14 km. Szczególna sytuacja spowodowała, że w 1886 r. siedzibą tej świerżowskiej parafii stał się Żalin odległy o ok. 6 km od Rudy-Huty. Wierni z Rudy-Huty i okolicy uczęszczali na nabożeństwa do Żalina i korzystali z posług miejscowego duszpasterza. W 1909 roku, po wybudowaniu obecnej świątyni w Świerżach, siedziba parafii wróciła do Świerż. kościół w Żalinie rozebrano.

Z przekazów ustnych: *hutnicy huty szkła w Rudzie uczęszczali też do kościółka w Czuczycach – Przysiółku na zachód od Kol. Ruda. Droga do kościoła prowadziła przez las czuczycycki, a na rzecze Uherce był drewniany most. Odległość do tego kościółka była mniejsza niż do Uhruska, czy Chełma lub do Świerż i zapewne łatwiejsza do pokonania. Z tym faktem wiąże się długo przekazywana w Czuczycach informacja o tym, że hutnicy z Rudy, w bliżej nieokreślonym czasie, ufundowali do tegoż kościółka obraz o niepamiętanej już treści. Było to jeszcze za czasów carskich. Na tamtym cmentarzu grzebano też zmarłych z terenu obecnej parafii Ruda-Huta².*

Rzymscy katolicy mieszkający w Rudzie A cz.I, Rudzie A cz. II, Rudzie cz.III, Rudzie B albo Huta zw. Rudą Opalinem, gminy Świerże, parafii Uhrusk oraz Chromówki i Gdoli gminy Świerże i parafii Świerże³ całe wieki nie mieli bliskiego sobie, własnego ośrodka duchowego, kościoła, który by duchowo wzmacniał i jednoczył to środowisko. W tej sytuacji, wśród rzymskich katolików mieszkających w tej okolicy zrodziła się myśl pobudowania kościoła na wzór sąsiadów innych wyznań, m. in. augsburskiego, czynnego od 1909 roku w obecnej Rudzie-Hucie, zwanej wtedy Rudą B albo Hutą, stojącego przy granicy z Zarudnią. *...Zazdrościmy właśnie Niemcom, że mają zaraz o wiorstę tylko swój kantorat; mają tam nauki i śpiewy. Tam mają nawet z daleka często mówców, co nauczą ich zawsze jedności i radzą się wspólnie i wiążą – a my jak to często bywa w pojedynkę chodzimy...⁴*

Jeszcze wiele lat przed wybuchem I wojny światowej w Rudzie-Hucie, w tej dość ludnej wówczas fabrycznej osadzie, podjęto starania o budowę kościoła włącznie z utworzeniem samodzielnej parafii obejmującej też okoliczne wsie. Katolicy mieszkańcy tych miejscowości, ... szczególnie pracownicy z fabryki huty szklanej z powodu uciążliwości ucze-

szczenia do kościoła parafialnego w Uhrusku⁵, mieli trudności w korzystaniu z posług religijnych. Podkreślali ten fakt w pismach do władz gubernialnych i kurialnych w Lublinie. Wielkie trudności sprawiało pokonywanie dróg gruntowych, szczególnie podczas wiosennych roztopów i jesiennych słoń.

Podjętym staraniom w dużej mierze uitorował drogę ukaz carski o tolerancji religijnej⁶ w Królestwie Polskim zależnym od Rosji carskiej. Ukaz spowodował gremialny powrót unitów do kościoła rzymskokatolickiego. Unitów, których w 1875 roku na siłę przepisano na prawosławie. Ks. Grzegorzycyk, po latach, po 1939 r., w Kronice parafii zapisał *...Po roku 1905 przysły pewne swobody i zmniejszyło się prześladowanie Kościoła i Polakości z czego skorzystali tutejsi Unicy i masowo przechodzili na wiarę Rz. - Kat, porzucając prawosławie przemocą im narzucone. Jednak nie doszło do powstania parafii Rz - Kat w Rudzie Hucie mimo starań tutejszych parafian i pracowników fabryki szkła - huty szklanej, którym uczęszczanie do swojej parafii w Uhrusku było bardzo uciążliwym, z powodu kiepskiej i dalekiej drogi, jak również do sąsiednich w Świerżach i w Chełmie.*

Warunkiem utworzenia samodzielnej parafii był własny kościół. Podkreślili to ówczesne władze kościelne, w odpowiedziach na przesyłane z Rudy pisemne prośby.

Zamierzenia tutejszych katolików – hutników i gospodarzy z okolicy w tym zakresie popierał też właściciel miejscowej huty szkła – Uszer Moszkowicz Sygał⁷. Miał on mawiać, że *...woli żeby hutnicy chodzili do kościoła, niż upijali się w karczmie u Herszka...⁸*. Rozmowy przedstawicieli mieszkańców – hutników z Sygałem zakończyły się tym, że obiecał już wówczas, przed I wojną światową, ofiarować na ten cel działkę ze swego majątku wielkości 7,5 morgi, czyli 4,1ha na pobudowanie kościoła i budowli kościelnych, założenie cmentarza, utworzenie osady parafialnej - plebanii, utrzymanie służby kościelnej⁹. Oryginalny zapis przyrzeczenia działki sprzed I wojny światowej nieznany, ale potwierdzenie powyższego zawarte jest też w zaświadczeniu spisany przez ks. Jana Winnickiego w dniu 21. III. 1932 roku. W oparciu o przekaz ustny członków Komitetu budowy kościoła: Józefa Lewczuka, Jana Grzywny, Jana Gregorowicza. Dokument informuje: *że później tę swoją pierwotną darowiznę potwierdził i ustnie wobec ks. Dziekana chełmskiego i wobec Pana Starosty Chełmskiego i zobowiązał się na równi z tamtą darowizną stanąć na każde żądanie do reagenta potwierdzić aktem rejentalnym darowiznę przepisując powyższe prawa swej własności na rzecz parafii Rz. - kat. w Rudzie Hucie¹⁰.*

Już wówczas, przed 1914 rokiem, obiecana działka pobudziła aktywność ówczesnego komitetu¹¹ budowy kościoła wyłonionego spośród mieszkańców. Jego zadanie to kierowanie i podejmowanie działań, aż do pełnej realizacji zamierzeń.

Początkowo wszelkie uzgodnienia o budowie kościoła i korespondencja z tym związana prowadzone były z gubernatorem lubelskim i lubelską kurią, bowiem Ruda Huta terytorialnie leżała na terenie byłej Guberni Lubelskiej oraz między urzędami gubernialnym i kurią biskupią w Lublinie.

Realizacja zamierzeń budowy kościoła wymagała najpierw uzgodnień z urzędami cywilnymi guberni lubelskiej. Natomiast w sprawie utworzenia parafii, między kuriami siedlecką i lubelską, starostą powiatu chełmskiego, dekanatami - włodawskim i chełmskim, parafiami – Uhrusk i Żalin (Świerże) oraz z władzami guberni lubelskiej. Konieczność takiej ilości uzgodnień wynikała z tego, że część miejscowości należała w tym czasie do parafii Uhrusk w dekanacie włodawskim, Kurii Siedleckiej. Były to wszystkie Rudy, Zarudnia z gminy Świerże, Marynin z gminy Staw. Natomiast Chromówka i Gdola w parafii Żalin od 1886 do 1909 roku (a wcześniej i później Świerże), dekanacie chełmskim, Kurii Lubelskiej.

Utworzenie nowej parafii powodowało zmiany sieci zarówno w strukturze cywilnej, jak i kościelnej. Wymagało zmian wielu dokumentów. Rozpoczęły się czynności administracyjne, wymiana pism między urzędami. Wszystkie pisma urzędowe z tego okresu pisano w języku rosyjskim.

Z Rudy B, czyli Huty, popłynęły pisma do Kurii Biskupich: Siedleckiej i Lubelskiej oraz Gubernatora Lubelskiego. Pisma zawierały prośbę

⁵ Raport z wizytacji parafii w 1924 roku przez bpa Przeździeckiego
⁶ Z dnia 30 kwietnia 1905 roku, wydany przez cara Aleksandra II. Rosja była ostateczona po przegranej wojnie z Japonią.

⁷ Od 1903 roku jedyny właściciel huty szkła. Wcześniej wspólnik.

⁸ Z przekazów ustnych mieszkańców jeszcze w latach 60 - tych XX w.

⁹ Z pisma Lubelskiego Gubernatora do Kurii Lubelskiej z dn. 3. 12.1907r. Nr 9924 (jęz rosyjski).

¹⁰ Akta parafii rzym. kat. w Rudzie-Hucie.

¹¹ Brakuje dokumentu o składzie komitetu.

¹ Jej pisanie rozpoczął ks. Stanisław Grzegorzycyk w maju 1939 roku.

² Informacja M.M. Dederko, regionalisty z gminy Sawin, zasłyszana w II połowie XX. Z. Waldowski w *Dziennikach z lat wojny okupacji...* wspomina, że tutaj mieli być pochodzący przodkowie jego rodziny mieszkający w Poczekajce.

³ Chromówka i Gdola dołączyły do starań po 1909 roku, po likwidacji kościoła w Żalinie.

⁴ *Więści Chełmskie*, nr 3/1923.

o pozwolenie na budowę murowanego (*kamiennego*) kościoła, który miał być filialnym, a w przyszłości, po utworzeniu parafii, parafialnym. Obydwie te sprawy Kuria Lubelska musiała uzgodnić z miejscowym gubernatorem.

Do wysyłanych próśb dołączane były dokumenty, wśród nich: protokoły z zebrań odbytych w poszczególnych wsiach, wykazy imienne katolików w poszczególnych wsiach, a nawet plan (anszlag) z kosztorysem na budowę kościoła. Autorzy planu i kosztorysu nieznanymi. Te dokumenty były żądane zarówno przez urzędy świeckie (zw. cywilnymi) jak i kościelne (zw. duchownymi).

Zaangażowani w sprawę mieszkańcy Rudy B czyli (Rudy) Huty i okolicy, postarali się o plan budynku kościoła i kosztorys jego budowy – był on gotowy już w 1907 roku. Autorzy dokumentów jak i podpisujący je - nieznanymi. Dokumenty przesyłali do Lublina, na adres Gubernatora, który za pośrednictwem Kurii, w piśmie nr 3565 z 17/30 listopada 1907 roku, skierowanym do Ignacego Morawskiego i Józefa Granickiego¹² informował, że nie widzi przeszkód w realizacji zamierzeń, zwraca natomiast plan i kosztorys na budowę kościoła, z którymi zapoznał się. Jest to pierwszy dokumentalny zapis o planie i kosztorysie kościoła. Gubernator został też poinformowany o tym, że budowa kościoła będzie finansowana z ofiar miejscowych katolików oraz że w realizacji zamierzenia obiecał, poza darowaną działką, swoją pomoc w innych, nieokreślonych formach właściciel huty „szklanej” – starozakonny Uszer Sygał.

Początkowo, w zamierzeniach, rozpatrywano fakt, że kościół, który powstanie w Rudzie-Hucie będzie kościołem filialnym. W tej sytuacji, stanowiąc filię, musiał podlegać któremuś z parafialnych kościołów - żalińskiemu (wcześniej świerżowskiemu) lub uhruskim. O tej przynależności zdecydować mieli sami parafianie. Fakt podległości i decyzję o tym samych parafian podkreślały władze kościelne i świeckie.

We wszystkich wsiach, które miały wejść do przyszłej parafii, zgodnie z poleceniami władz kościelnych i cywilnych, organizowano protokółowane zebrania mieszkańców – katolików, często z udziałem przedstawicieli władz administracyjnych cywilnych i kościelnych. Podobne zebrania odbywały się w siedzibach parafii Uhrusk i Żalin¹³. Omawiano problemy związane z organizacją parafii i sposoby ich rozwikłania. Przygotowano listy imienne katolików i ich rodzin w poszczególnych wsiach, mających według zamierzeń wejść do nowej parafii. Autentyczność list potwierdzał właściwy dla tego terenu urząd gminy Świerże i miejscowy sołtys. W trakcie zebrań uzgadniano też składki pieniężne na budowę kościoła. Ustalono m.in. - od gospodarzy - według obszaru posiadanych gruntów, czyli według liczby mórg. Hutnicy zaś deklarowali ilość przepracowanych na ten cel dniówek. O wszelkich ustaleniach podczas zebrań informowano władze obydwu diecezji – lubelskiej i siedleckiej oraz lubelskiego gubernatora. Ponieważ nie zachowały się z tego okresu protokoły z zebrań w parafiach, to jedynie na podstawie korespondencji urzędowej dowiadujemy się o podejmowanych kwestiach. I tak (tłumaczenia własne): Gubernator Lubelski¹⁴ do biskupa Diecezji Lubelskiej¹⁵, w piśmie nr 9924 z dn. 3. grudnia 1907 roku, pisał: *Pełnomocnicy parafian katolików wsi Żalin i Gdola i kol. Chromówka, Ruda A cz. I, Ruda A cz.II, Zarudnia, Ruda B albo Huta i Ruda cz. II chełmskiego powiatu i robotnicy fabryki szkła Ruda Opalin tego powiatu wystąpili do mnie z prośbą o pozwolenie na budowę filialnego kościoła w kol. Ruda B albo Huta i z informacją, że koszt budowy kościoła sięgnie kwoty 16 166 rubli 45 kopiejek. Środki pochodzić będą z dobrowolnych ofiar miejscowych katolików – rolników i robotników huty szkła oraz ze wsparcia właściciela huty Uszera Sygała. Sygał jednocześnie ofiaruje (daruje) 7,5 morgi ziemi pod budowę kościoła, budowlę parafialną, cmentarz i parafialną osadę (gospodarstwo).* Gubernator też zwrócił uwagę na to, że proszący mogą należeć tylko do jednej parafii. Prosił biskupa (Waszą Świątobliwość) o powiadomienie go o: *1) do której parafii należeć będą przypisani do nowego kościoła parafianie; i 2) czy ze strony władz Kurii dostrzega się jakieś przeszkody w realizacji przedłożonych próśb.*

Parafia Ruda-Huta miała być utworzona z miejscowości wchodzących w skład parafii Uhrusk, dekanatu Włodawa i miejscowości parafii Żalin (Świerże) Chromówki i Gdoli, dekanatu Chełm.

Z dokumentów wynika, że na pierwszych parafialnych zebraniach w siedzibach parafii, parafianie, nie wyrażali zgody na przejście do

projektowanej parafii. O takiej sytuacji informowano władze kurialne i gubernialne.

Ówczesny Biskup Lubelski – ks. Franciszek Jaczewski wystosował pismo do administratorów parafii Uhrusk - ks. Piotra Kozakiewicza i parafii Żalin – ks. Jana Bernarda, z prośbą o poparcie podjętej w Rudzie inicjatywy. Pisał: *... zamiar proszących w pełni pochwalny i godny pełnego poparcia, wobec tego, że powstawanie nowych świątyni bożych dobroczynnie odbija się na moralnym poziomie miejscowej ludności i umacnia jej wiarę. Proszę o wpłynięcie na swoich parafian by nie utrudniali twórcom nowej parafii w ich dobrych poczynaniach i ich wyłączenie z waszej parafii*¹⁶.

Lubelski gubernator, zapewne dla sprawnego prowadzenia czynności, w piśmie z kwietnia 1908 roku do Biskupa Diecezji Lubelskiej polecił delegować osobę duchowną do kierowania w tych miejscowościach podejmowanymi działaniami i ich kontrolą. Wskazał, że podstawą działania ma być okólnik Głównego Naczelnika Państwa z 13. 10 1905 roku nr 20783. Prosił o informację - nazwiska delegowanych. (662)

Zobowiązany przez biskupa lubelskiego do nadzorowania działań w tym zakresie Wincenty Hartman - dziekan chełmski pisał do Konsystorza Lubelskiego, w piśmie nr 91 z dn. 3/16 kwietnia 1908 roku: Po przejrzeniu odpisu protokołu spisane go we wsi Ruda Opalin... mieszkańcy Rudy Opalina, Zarudni i innych miejscowości zgodzą się na wyłączenia ich z parafii Uhrusk i włączenia do parafii Świerże ale dopiero, gdy powstanie w Rudzie kościół i zostanie utworzona parafia, przyporządkowana parafii Świerże, jako filialna. Do tego czasu mieszkańcy wymienionych miejscowości chcą pozostać w parafii Uhrusk.

W oparciu o powyższe pismo Biskup Lubelskiej Diecezji informował Lubelskiego Gubernatora, pismem nr 1256 z dn. 8/21 maja 1908 roku: Dziekan Chełmskiego Dekanatu doniósł mi, że mieszkańcy wsi Ruda Opalin, Zarudnia i innych, na parafialnym zebraniu, po decyzji Gubernialnego Zarządu z 8.03.1908 No 2043 oświadczyli, że jeżeli w kol. Ruda B, przy hucie szkła będzie faktycznie budowany kościół filialny z własną parafią, to oni chcieliby przejść do parafii świerżowskiej, a dopóki nie, chcą nadal pozostać w parafii uhruskiej. Niniejszy dokument podpisał zastępca naczelnika powiatu chełmskiego i przedstawiciel władzy duchownej. Z mojej strony, tj. biskupa, nie widzę przeszkód. Ks. podpis nieczytelny.

Administratorzy parafii istniejących, czyli ks. Piotr Kozakiewicz¹⁷ z Uhruska i ks. Jan Bernard¹⁸ z Żalina, na polecenie biskupa mieli w swych parafiach rozważyć i uzgodnić z wiernymi ich przejście z miejscowości, które miały wejść do tworzonej oraz rozpoznać stanowisko samych wiernych. Ten sam temat do rozpatrzenia mieli dziekani, dekanatu chełmskiego – ks. Wincenty Hartman i włodawskiego ks. Antoni Mioduszewski i przekazać zwierzchnikom, tj. kuriom – lubelskiej i siedleckiej „za i przeciw” oraz przeszkody związane z rozstrzygnięciem problemu, a także własne stanowisko w tej sprawie.

Ważną sprawą był status kościoła i parafii.

Władze kościelne zakładały, że nowy kościół będzie filią. Jeżeli filialny, to której parafii miał podlegać, uhruskiej czy żalińskiej? O tym miały decydować władze kościelne i wierni. Natomiast starający się, tj. przyszli parafianie Rudy Huty i okolicznych miejscowości, chcieli w tym względzie samodzielności w osobie księdza proboszcza i oddzielnej kancelarii parafialnej z aktami stanu cywilnego, czyli samodzielnej parafii.

Wszelkie ustalenia i wnioski z zebrań parafialnych przesyłane były do Kurii Lubelskiej i dekanatu chełmskiego w formie protokołów.

Kuria Lubelska prowadziła w tym zakresie korespondencję z gubernatorem guberni lubelskiej.

W listopadzie 1907 roku na adres Ignacego Morawskiego i Józefa Lewczuka – członków Komitetu budowy Kościoła - mieszkańców Rudy Opalin¹⁹ wpłynęło pismo z Kurii Lubelskiej. Biskup, informował, że po przejrzeniu dosłanych wcześniej dokumentów – planu i kosztorysu, nie widzi przeszkód w realizacji zamierzeń wiernych – budowy kościoła²⁰.

Cz. 1.

Antoni Franecki

¹⁶ Akta Konsystorza Jeneralnego Diecezji Lubelskiej. Fundusze Inwentarza budowy Kościoła w Rudzie, pismo nr 3554 z dn. 15/28 listopada 1907 r.

¹⁷ Ks. Piotr Kozakiewicz (1867 – 1928). Proboszcz parafii Uhrusk w latach 1901 – 1928.

¹⁸ Ks. Jan Bernard (1863 -1935). Proboszcz parafii Świerże w latach 1893 -1935 z tego, parafii Żalin w latach 1893 - 1909.

¹⁹ Nie ustalono jeszcze urzędowej obecnej nazwy Ruda-Huta.

²⁰ Akta Konsystorza Jeneralnego w Lublinie (w skrócie AKJ); Pismo nr 3565, z dn. 1.

¹² Były to zapewne osoby upoważnione do występowania w imieniu mieszkańców. Brak informacji o komitecie budowy.

¹³ W parafii Żalin (wcześniej Świerże), były wsie Chromówka i Gdola.

¹⁴ Władimir Filipowicz Tchorżewski - https://pl.wikipedia.org/wiki/Gubernia_lubelska#Gubernatorzy.

¹⁵ Biskupem w tym czasie był ks. Franciszek Jaczewski.

Wyżyna Teatralna 2023

XVI edycja „Ogólnopolskiego Festiwalu Teatrów i Monodramistów Wyżyna Teatralna” trwała od 3 do 6 sierpnia 2023 r., odbywała się w Centrum Kultury i Rekreacji w Rudce i w Hucie Kultury w Rudzie-Hucie.

Tegoroczne hasło „Moc/Energia/Zasilanie” nawiązywało do przemówienia Wielkiego Elektronika z „Podróży Pana Kleksa”. Wpisało się ono w aktualną tendencję, wręcz modę na pełne zaufanie „sztucznej inteligencji”, gdzie kreatywność hamują gotowe rozwiązania, zaproponowane przez martwe i pozbawione uczuć urządzenia. Tylko co się stanie w momencie, gdy te maszyny zostaną pozbawione „zasilania”. Podczas tegorocznej edycji festiwalu gospodarze spróbowali pobudzić „moc i energię”, której zasilaniem były ludzkie relacje, interakcje, żywy, realny kontakt i wymiana doświadczeń. To zadanie się powiodło, a hasłowe „zasilanie” zamieniło się w „spotkanie”.

Tradycyjnie już otwarcia festiwalu dokonali: Wójt Gminy Ruda-Huta **Kazimierz Smal** oraz Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury **Marcin Woszczewski**. Gościnnie, do uczestników zwrócił się także Zastępca Dyrektora ds. Wojewódzkiego Ośrodka Kultury w Centrum Spotkania Kultur **Artur Sępoch**.

Spektaklową część otworzyli gospodarze, czyli Teatr OKO, prezentując spektakle: „Kolory” oraz „Upiory Tuwima”.

W roku 2023 na scenie w Rudce zaprezentowali się: Teatr Emanacje i Jolanta Sipowicz w spektaklu „Po drugiej stronie ciszy” z Warszawy, Teatr NOTOCO MONTEKASYNO „Inhibicja kompetycyjna, czyli błędna teoria klucza i zamka” z Kraśnika (spektakl ten był wytypowany przez jury Wojewódzkiego Przeglądu Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych „Festiwalu Najciekawszych Widowisk” w Świdniku do udziału w Wyżynie Teatralnej), Teatr Poezji ŁOK - Teatr Straszycielka „WĘDROWANIE...ŚCIEŻKAMI SŁÓW” z Ulanu Majoratu i Łukowa, **Adam Sokolnicki** „Moja pandemia...czyli coś się kończy, coś zaczyna” z Głębokiego, Teatr Krzesiwo „Selfie” z Warszawy, Teatr Mały „Czerwony Kapturek – w poszukiwaniu wilka” z Wrocławia, Teatr NOTOCO A2 „Twój Stary” z Kraśnika, Teatr **Wojtka Kowalskiego** „Hrabalu Ty mój” z Częstochowy, Poławiacze Pereł Improv Teatr „Pokaz improwizacji teatralnej” z Lublina, Grupa MMS IMPRO „Impro na 5”, która obchodziła swoje 5-lecie istnienia. wspólny pokaz z grupą Poławiacze Pereł Improv Teatr na-

wiązywała do historii powstania MMS impro. Oprócz wspomnianych gości, na scenie z MMS impro pojawiły się osoby, które stale z nimi współpracują. W jubileuszowym pokazie udział wzięli: MMS impro, tj. Marcin Woszczewski, **Marcin Nawrocki** i **Szymon Woszczewski** oraz gościnnie: **Barbara Szarwiło** (Teatr Ziemi Chełmskiej i Teatr Lukla), **Michał Łysiak** (Poławiacze Pereł i Kabaret Świerszczychrząszcz), **Marcin Słupczyński**, **Marcin Wąsowski** (Poławiacze Pereł i Kabaret Świerszczychrząszcz). Poza jubileuszowym pokazem w symbolicznej części oficjalnej wójt Kazimierz Smal oraz **Jarosław Walczuk**, Przewodniczący Rady Powiatu w Chełmie wręczyli grupie okolicznościowe dyplomy i listy gratulacyjne. Następnie wszyscy uczestnicy pokazu zostali zaproszeni na tort.

Wyżyna Teatralna to nie tylko spektakle, przez trzy dni prowadzone były warsztaty, które zakończyły się prezentacjami scenicznymi. Warsztaty prowadzili: Jolanta Sipowicz – „Świadomość głosu poprzez ruch – mówić i śpiewać całym sobą”, **Arkadiusz Rataj** – „Warsztat realizacji dźwięku”, **Ewelina Niewiadowska** – „Warsztaty teatralne/pantomima”, **Michał Łysiak** – „Warsztaty aktorskie/improwizacji teatralnej”, **Damian Grzywina** – „Przestrzeń uliczna/aktor w nowej roli”. Ostatniego dnia festiwalu grupy zaprezentowały nowo nabyte umiejętności w krótkich formach scenicznymi.

Tegoroczna edycja festiwalu wyjątkowo swój finał miała w Hucie Kultury. Tam też uczestnicy festiwalu zostali zaproszeni na pokaz mistrzowski w wykonaniu **Daniela Olbrychskiego**, który był osobowością tegorocznej edycji. Mistrz zaprezentował swój „One man show” zawierający ulubione wiersze aktora m.in. Norwida, Mickiewicza, Lechonia, Tuwima, okraszone anegdotami z życia.

Na zakończenie tradycyjnie już Marcin Woszczewski podziękował wszystkim uczestnikom festiwalu a także wolontariuszom, sponsorom, patronom medialnym, współorganizatorom i wszystkim zaangażowanym w jego powstanie. Kolejna, XVII edycja już za rok w dniach: 1-4 sierpnia 2024 r.

Ogólnopolski Festiwal Teatrów i Monodramistów Wyżyna Teatralna - dofinansowany z budżetu państwa - ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego realizowany przez Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie.

Marcin Woszczewski

Wydawca: Biblioteka Publiczna Gminy Ruda-Huta, ul. Targowa 9, 22-110 Ruda-Huta, e-mail: biblioteka@ruda-huta.pl, www.biblioteka.ruda-huta.pl; **Grupa redakcyjna:** Iwona Borodej, Barbara Humeniuk, Marta Kordas, Paweł Maśluch, Andrzej Niemiec, Jarosław Walczuk; **Skład:** Marta Kordas; **Druk:** „A3 Drukarnia” Przemysław Litwiniuk, ul. Krzywa 42, 22-100 Chełm.